

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
TELŠIŲ VYSKUPO VINCENTO BORISEVIČIAUS KUNIGŲ SEMINARIJA

5-osios tarptautinės tarpdalykinės mokslinės konferencijos

Tradicijos ir modernybės sąveika

*Žemaitijos vardo paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose 800-osioms metinėms ir
Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos atkūrimo 30-ečiui*

DALYVIŲ PRANEŠIMŲ
SANTRAUKOS¹

GLOBĖJAI:

¹ Konferencijos dalyvių pranešimų santraukos išdėstytos pagal abėcėlę.

KLAIPĖDA UNIVERSITY
VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY
TELŠIAI BISHOP VINCENTAS BORISEVIČIUS PRIEST SEMINARY

The 5th International Interdisciplinary Scientific Conference

The Interaction of Tradition and Modernity:

In commemoration of the 800th anniversary of the first reference to the name of Samogitia in written sources and the 30th anniversary of the reestablishment of Telšiai Bishop Vincentas Borisevičius Priest Seminary

SUMMARY OF
PRESENTATIONS²

PATRONS:

² It is noteworthy that summaries of conference presentations are arranged alphabetically.

Fuad Abbasov
Khazar University,
Azerbaijan

*HYPOTHESIS ABOUT THE HISTORY OF THE VIKING TRIBES: BALTIC TRIBES,
SCANDINAVIANS, CELTS AND GERMANS*

Hypothesis about the history of the Viking tribes: Baltic tribes, Scandinavians, Celts and Germans. History of Lithuania is complicated therefore this region is situated in the crossing ways of Germans and Slavic tribes. Then, Baltic peoples were obliged to struggle against Prussia in the west and Russian Empire in the east for to defense their life, culture and independence. That is why, it was not easy to establish own state for Lithuanian people along the difficult periods of history. Between different ethnic cultures of Lithuania, Samogitians took great part in the history of country and influenced its further historical period and especially in establishing the state of Lithuania in early Medieval centuries and also to keep people's ethnic language and culture. Looking through the history of Lithuanian people in the context of Samogitian culture I suppose that Lithuanian people mainly rooted to the Viking tribes and I argue this proposition in the framework of my proposal about the History of Viking tribes. In this proposal I will try to persuade that culture and state in the surroundings of the Baltic Sea were founded on the basis when Viking tribes settled here. I will explain it below. We know that there are two moving of nations in history: first, the Major Moving of Nations, took place in III-V centuries AD, and the second, the Minor Moving of Nations, took place in VIII-X centuries. The Viking tribes moved to Europe from the surroundings of the Caspian Sea in the first moving of nations and settled in the northern lands, and we know it from history: the Goth tribes moved to Europe and the Western Roman Empire was destroyed. And the Goth or Viking tribes settled in the freed lands of the Western Roman Empire. We told that the Viking tribes are the Gothic tribes, are the same, but we will describe how they settled in Europe, or north-western lands of Europe. Of course, when the Viking tribes moved to Europe, they had not a complicated state system how we understand presently, but they had only the tribe reign in time of moving. Their first place of living being an origin is the Central Asia, and from the Central Asia they moved to the surroundings of the Caspian Sea, and settled there. But, in the first moving of nations they moved to Europe, and as a result of this event the Western Roman Empire was destroyed, and the Goths or the Vikings settled in the released lands of the Western Europe. They are Vikings, Celts and Germans, thus to be a Viking is to be German, Goth, or Celtic are the same. The Viking tribes moved to Europe from around the Caspian Sea, but if their first settling place was the surroundings of the Caspian Sea, but their second settling place was the surroundings of the Baltic Sea, from where they moved to north-western lands, some parts of Vikings moved to the northern lands trough the northern side of the Baltic Sea, they are Scandinavians: Swedes, Finns, Norwegians, Icelanders and Danishes. But some part of Vikings moved through southern side of the Baltic Sea to western lands as far as the present La Manche strait, they are Germans, Dutch and Normans. What took place in the moving of nations, and what had been the results of these moving, both of Major and Minor? We would say, in the first stage, the European Nations settled in the area of the lands of the modern Europe, which is known as the moving of Goths from the East to the West, that as a result of this event destroyed the Western Roman Empire and the Goths settled in the different areas of the Western Europe, which until this time these lands were under the reign of

the Western Roman Empire. It is exact that the Scandinavian tribes moved to Europe in this time, but, not from the South, from the North, from the surroundings of the Baltic Sea and from the North coasts of the Baltic Sea, and Germans from the South coasts of the Baltic Sea. Therefore Norway is called so, because had been A North Way of the moving of nations: in the South of the Baltic Sea were Germans, in the North were Scandinavians and Celts which the last of them, from there, from the Scandinavian Peninsula moved to the Northern Britain Isles, were the Scots and Irelands. In the South of Europe had been living the Latin nations, Roman, which we know as Roman Empire, and after destroying of the Roman Empire, the Latin also continued living in the area of modern Italy and also, they were living in the area of Pyrenees peninsula from the times of the Ancient Roman Empire. Thus, Spaniards and Portuguese are the indigenous or more older people of Europe, that they placed in their areas Before Century. Thus the European nations consist of two principle origins which we can systematize as the North Group: including Norway, Sweden, Finland, Denmark, Iceland, and Scotland, Ireland, Germans, Dutch and Normans. In spite of only the Scots and Irelands are called Celts, but the names of Scandinavian and Celts are the same. And also, Germans, Dutch and Normans are including to the same Group which comes from one origin. Our aim consists of to indicate that the Scandinavian and Celtic tribes are the Goth tribes, which came to the Western Europe in V century and as a result of this moving the Roman Empire was destroyed, then in the lands which until this time the Roman Empire reigned, were released naturally, and in these freed lands, which appeared after the destroying of the Roman Empire, the Goths or the Gothic tribes settled in these lands: such, the country of Germany – the land of Germans, Deutschland, also, in the Scandinavian peninsula, Norway – the North way, or Nord way, Nord weg – are the same – was called a country, which had been the north way of Scandinavians which are belonging to the same origin together with Celts and Germans. The Danishes, the settlers of Denmark, also moved to this geographical area from Scandinavia, via archipelago, is called Copenhagen Archipelago. Thus, Norway had been a north way of the Scandinavian and Celtic tribes, the tribes moved to the north from the northern side of the Baltic Sea, via the Finn gulf, and Finns settled there, and called their land Finland, other part of tribes moved to the north-west, thus, appeared Norway and Sweden, and then, a part of them moved to south-west via Copenhagen Archipelago as far as boundaries of Germans and appeared Denmark, and other part moved to the North, to the North islands via sea, and appeared Iceland, which it means island in literal mean. And Scots moved to the north-west from Norway via sea, is called the North Sea, and they settled Scotland and others Ireland. But, Germans moved to the west via the south coasts of the Baltic Sea and settled there, from Konigsberg as far as Normandy, and Normans are the German originated. And Baltic nations had been the historical neighbors of Germans. Thus, the some part of Vikings moved via the north coasts of the Baltic Sea, and they are Scandinavians, and some part of Vikings moved via the south coasts of the Baltic Sea, and they are Germans, Normans and Dutch. Thus, the Scandinavian and German tribes are belonging to the one origin, or originated from one tribe. Thus, concentrating our searching, we say that there are 3 roots of the Western European Nations, 2 of them are essential, but 1 is not so principal. The first civilization people of Europe are Latin, from them appeared Italy, Spain, Portuguese (Greece played a role in the history of the western Europe with its culture and civilization, not with its root, that there is not common root quit between the nations of the western Europe and Greece), include to the South Group. The Second root of the western Europe are Aryans: present English and Welsh. They came to the western Europe from India, via Persia, is known in the history, these tribes are Aryans. I argue that the Aryans are

ancestors of the English, and Welsh (in spite of the calling of Irish is near to the name of Aryan, but Irish are not an Aryan root quite, and are belonging to the Celtic Group and visa versa, in spite of the English are calling a Gothic nation, Angles, but they are Aryan rooted, thus in spite of the calling of Aryan and Irish are similar, but they have quite different origins). And the Third root of the European culture are Goths: Baltic tribes, Scandinavians, Celts and Germans who are belonging to one family.

Sigita Astikienė

Vytauto Didžiojo universitetas

UKMERGĖS KRAŠTO KULTŪROS DARBUOTOJŲ TRADICIJOS

Kultūros darbuotojai – viena labiausiai matomų kiekvieno miesto profesinių grupių, kuri didžia dalimi formuoja visuomenės požiūrį į šventes, laisvalaikį. Šios grupės nariai dalyvauja įvairiuose renginiuose, atstovauja įstaigas šventėse, todėl yra stebimi ir vertinami pakankamai plačiai. Dėl tokios darbo specifikos galima manyti, kad šie kūrybingi kultūros lauke dirbantys žmonės savo kolektyvuose linkę minėti įvairias šventes, kuria formalias ir neformalias tradicijas, turi įvairių jų bendruomenei būdingų papročių ar ritualų. Pranešime pasirinkta pristatyti Ukmergės krašto kultūros darbuotojų (bibliotekininkų, muziejaininkų, kultūros centro darbuotojų) puoselėjamas tradicijas, švenčiamas profesines, asmenines ir kalendorines šventes. Taip pat atkreipiamas dėmesys, kaip skirtingų įstaigų kolektyvai bendrauja tarpusavyje, kokius užmezga socialinius ir kultūrinius ryšius, lyginamas šių bendruomenių gyvavimas ir veikimas nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio iki dabartinių dienų.

THE TRADITIONS OF THE CULTURAL EMPLOYEES IN UKMERGĖ REGION

Cultural employees is one of the most visible professional group of each city which largely forms the society's attitude on holidays and freetime. Members of this group participate in various events and represent institutions in festivals – that is why cultural employees are observed and appreciated quite widely. Because of this kind of work specifics it can be thought that these creative people working in the cultural field also tend to commemorate various celebrations in their own collectives, create formal and informal traditions and have various customs or rituals common for their community. It was chosen to present the traditions cherished in the collectives and the celebrated professional, personal and calendar holidays of cultural employees (librarians, museologists, employees of culture centers) of Ukmergė region in this presentation. The attention is also paid to how the collectives from different institutions communicate with each other, what social and cultural relations they enter into and the existence and activities of these communities from the 1970s till nowadays are being compared.

Asta Balčiūnienė
Klaipėdos universitetas

*ŽYDŲ NACIONALINIO CHARAKTERIO ETNOSTEREOTIPAI
ŠIAURĖS ŽEMAIČIŲ PATARMĖS PASAULĖVAIZDYJE*

Pranešime etnolingvistiniu aspektu analizuojami žydų etnostereotipai šiaurės žemaičių patarmės pasaulėvaizdyje, remiantis spontaniškais pasakojimais, įrašytais 1993–2015 m. dialektologinių ekspedicijų metu. Šį tyrimą aktualizuoja tai, kad iki XX a. vid. Šiaurės Žemaitijoje ši etninė grupė buvo gana plačiai paplitusi, šiaurės žemaičiai su jais turėjo gana artimų santykių, todėl etninių stereotipų analizė suteikia žinių ne tik apie vertinamą, bet ir apie vertinančią tautą. Tiriant stereotipinius vaizdinius apie žydų charakterio bruožus, laikomasi nuomonės, kad nacionalinis charakteris suprantamas kaip specifinis tam tikrų bendrų charakterio bruožų rinkinys, informacijos, apie kurį gali suteikti kalbos vartojimo pavyzdžių, analizė. Tyrimas atskleidė, kad žydų tautos stereotipai šiaurės žemaičių patarmės pasaulėvaizdyje, sprendžiant pagal teigiamo ir neigiamo stereotipiškumo vidurkį, yra gana pozityvūs.

*ETHNOSTEREOTYPES OF THE JEWISH NATIONAL CHARACTER AT THE WORLDVIEW
OF THE NORTHERN SAMOGITIAN DIALECT*

The report analyzes of Jewish ethnostereotypes in the Northern Samogitian dialect worldview at the ethnolinguistic aspects, based on spontaneous narratives, recorded between 1993–2015 period, during dialectological expeditions. This research is actualized by the fact that this ethnic group was quite widespread in Northern Samogitia till the middle of 20th century and the Northern Samogitians had a relationship with them. Stereotypical representations of Jewish character traits are considered that national character is understood as a specific set of common character traits that can be analyzed by analyzing examples of language use. The analysis revealed the stereotypes of the Jewish people in the North Samogitian dialect worldview, judging by the average of positive and negative stereotypes, is quite positive.

Rita Balsevičiūtė
Klaipėdos universitetas

*LIAUDIES MEDICINA SENUOSE (15–18 A. PR.) LIETUVOS RAŠYTINIUOSE ŠALTINIUOSE:
AKMENS IR DENDROMORFINĖ TEOFANIJOS, ATSPINDŽIAI 19–21 A.*

Lietuvių liaudies medicinos ištakos glūdi senovės lietuvių ir prūsų religiniuose tikėjimuose, draudimuose, ritualuose, teofanijose ir kt. Norint suprasti liaudies medicinos, ypač medicininės magijos terapinių metodų kilmę, prasmę ir atsekti galimą raidą, būtina ištirti 15–18 a. pr. rašytinius šaltinius, kurie teikia duomenų apie senąją baltų religiją. Iki šiol liaudies medicina ankstyvuose rašytiniuose šaltiniuose tirta tik tiek, kiek siejasi su kitu tiriamuoju objektu.

Darbo tikslas: apžvelgti žinias apie liaudies mediciną (akmens ir dendromorfinę teofanijas) 15–18 a. pr. Lietuvos rašytiniuose šaltiniuose; nustatyti žinių refleksiją 19–21 a. liaudies medicinos terapiniuose metoduose. Darbo objektas – 15–18 a. pr. rašytiniai šaltiniai, kuriuose randamos

liaudies medicinos žinios (žinių fragmentai). Tyrimo metodai: lyginamasis, analitinis, interpretacinis.

15–18 a. pr. literatūros šaltiniuose atskleidžiama, jog prūsai, lietuviai gerbė ypatingus akmenis kaip dievų buveines ar dievų apsireiškimo vietas, neniekino, bijodami dievų bausmės; aukojo atsidėkodami ar tikėdamiesi atgauti sveikatą. 21 a. tikėjimas gydančia šventų akmenų galia yra išlikęs; su jais pagarbiai elgiamasi, atsidėkojant aukojama. Senovės prūsai, lietuviai gerbė ypatingai suaugusius medžius (kadangi jie buvo taip dievo sukurti ir teikė pagalbą susirgus); aukojo, tikėdamiesi išgijimo; nekenkė, bijodami dievų bausmės. 21 a. išliko ne tik tikėjimas ypatingai suaugusiais medžiais, bet ir maginio gydymo ritualinės elgsenos elementai.

FOLK MEDICINE IN ANCIENT (15–18 C. BEG.) LITHUANIAN WRITTEN SOURCES: STONE AND DENDROMORPHIC THEOPHANIES, REFLECTIONS IN 19–21 C.

The origins of Lithuanian folk medicine in ancient Lithuanian and Prussian religious beliefs, bans, rites, rituals, theophanies, and so on. In order to understand the origin, meaning and possible evolution of therapeutic methods of folk medicine, especially medical magic, it is necessary to investigate 15–18 c. beg. written sources that provide data about the ancient Baltic religion. Lithuanian folk medicine in early written sources has been investigated as much as it relates to another subject.

The aim of the article: to review data on folk medicine in the 15–18 th. c. beg. Lithuanian written sources to determine the possible reflection of the data in 19 th–21 st. c. methods of folk medicine. Object of the investigation: 15–18 c. beg. written sources, where folk medicine knowledges (fragments of knowledge) are found. The study uses comparative, analytical and interpretive methods.

15–18 th c. beg. literature reveals, that Prussians, Lithuanians respected special stones as habitats of gods or places of manifestation of gods; did not despised them in the fear of the punishment of the gods; sacrificed hoping to regain health. 21 st c. the faith in the healing power of sacred stones is endured; they are treated with respect and sacrificed for thanksgiving. Ancient Prussians, Lithuanians respected extraordinarily grown trees (because they were so God created and provided help in case of illness); sacrificed in the hope of healing; did not damaged them in fear the punishment of the gods. 21 st c. persisted not only the faith of extraordinary grown trees, but also magical healing ritual behavioral elements.

Skaistė Barkutė

Klaipėdos universitetas

*SUTUOKTINIŲ TARPUSAVIO SANTYKIŲ VAIZDAVIMO YPATUMAI
MOTIEJAUS VALANČIAUS DIDAKTINĖJE PROZOJE*

Valančius liaudį ugdyti ėmėsi per mokyklą, pamokslus, laiškus, spaudą, didaktinius prozos kūrinėlius. Pagrindinis Valančiaus prozos tikslas ugdyti skaitytojus religine moraline dvasia. Valančius savo kūryboje nemažai dėmesio skiria ir sutuoktinių tarpusavio santykių vaizdavimui. Valančiaus nuomone, sutuoktinių gerus santykius lemia vyro ir moters lygiateisiškumas, jų bendradarbiavimas ir vienodai prisiimta atsakomybė už vaikų auklėjimą. Kad šios sąlygos būtų

išpildytos svarbus abiejų sutuoktinių socialinių-luominių, kultūrinių ir ypač tikiybinių požymių atitikimas. Pranešime detaliai atskleidžiama, kaip meninėmis priemonėmis Valančius kuria didaktinį pamokymą vyro ir moters santykių darnai užtikrinti.

*PECULIARITIES OF THE DEPICTION OF MARITAL RELATIONSHIP IN THE
DIDACTIC PROSE BY MOTIEJUS VALANČIUS*

Valančius educated people through the school, sermons, letters, and didactic prose writings. The main purpose of Valančius' prose is to educate readers in the spirit of religion and morality. In his creative works Valančius paid some attention to the depiction of relationship between a man and a woman (husband and wife). In Valančius opinion, good relationship of spouses is determined by the equality of a man and a woman, their cooperation, and equally assumed responsibility for children education. For this reason, it is important the adequacy of social-estate, cultural and religious feature between both spouses. In the report it is revealed, how Valančius creates didactic precept to secure relationship harmony between a man and a woman.

Roma Bončkutė

Klaipėdos universitetas

S. DAUKANTO „BŪDO“ RECEPCIJA MAIRONIO POEMOJE „LIETUVA“

2018 m. buvo išspausdinta Maironio 1888 m. datuojama poema *Lietuva*, kurią autorius dedikavo vyskupui Antanui Baranauskui ir jam rankraštį padovanojo. Pranešime aptariama, kokią didelę įtaką pirmajai Maironio poemai padarė pirmojo Lietuvos istoriko veikalas. Tai buvo Simono Daukanto (1793–1864) kultūros istorija *BUDA Senowęs-Lėtuwiū Kalnienū ir Zámajtiū* (1845), kurį poetas perskaitė mokydamasis (1884–1886) Žemaičių kunigų seminarijoje, Kaune. Remiantis intertekstualumo prieiga, pranešime *Būdo* įtaka detalizuojama.

RECEPTION OF DAUKANTAS'S "BŪDAS" IN MAIRONIS'S POEM "LIETUVA"

In 2018, Maironis's poem *Lietuva (Lithuania)* was published for the first time from the survived manuscript (1888), dedicated to bishop Antanas Baranauskas. The report maintains that the publication apparently revealed the latent powerful source of poet's inspiration. It was historiographical opus by Simonas Daukantas (1793–1864) *BUDAS Senowęs-Lėtuwiū Kalnienū ir Zámajtiū (The Character of the Lithuanian Highlanders and Samogitians of the Old Times)* written in 1845. The poem exhibits not only intertextuality but also elements of style and vocabulary akin to *Būdas* as the contextual analysis shows.

Salomėja Burneikaitė, Jūratė Grigaitienė

Klaipėdos socialinės paramos centras;

Klaipėdos universitetas

LĒLIŲ TEATRO ŠALTINIAI ŽEMAITIJOJE

Lėlių teatro tradicija Lietuvoje vystėsi panašiai kaip kitose Europos vietose. Daugumą šaltinių dar galime sutikti Žemaitijoje. Šie šaltiniai yra iš Plungės, Mažeikių, Telšių, Kretingos, Skuodo ir kitų Žemaitijos vietų. Lėlių teatro elementai sutinkami jau kalendorinėse šventėse ir ceremonijose. Kaukių vartojimas dažniausiai susijęs su senosiomis žiemos ir pavasario šventėmis. Vėliau, krikščionybėje, tapatinamas su Užgavėnėmis, Velykomis. Tekste supažindinama su Žemaitijoje vis dar sutinkamomis lėlių teatro formomis: prieš Velykas bažnyčiose prie Kristaus kapo statomomis Romos kareivių judančiomis medinėmis skulptūromis, vadinamomis „žalnieriais“, namų aplinkoje kuriamu lėlių teatru, vadinamu „Šėpa“, vaidinimais su pirštinėmis-lėlėmis, kurios buvo naudojamos šventėse ir žmonių susibūrimuose. Žemaitijos kaimo vietovėse dar yra žmonių, atsimenančių apie šimtmečius klestėjusią lėlių naudojimo tradiciją, kurią galima nagrinėti kaip etninės kultūros paveldo pavyzdį. Pirmąjį profesionalų lėlių teatrą Lietuvoje 1936 m. įkūrė dailininkas Stasys Ušinskas, tačiau lėlės ir kaukės apeigose, šventėse ar namų aplinkoje ilgą laiką buvo naudojamos tradiciškai.

SOURCES OF PUPPET THEATER IN SAMOGITIA

Puppet theatre tradition in Lithuanian developed similarly as everywhere else in Europe. But most sources we can meet in Samogitia. The following sources from Plungė, Mažeikiai, Telšiai, Kretinga, Skuodas and others places in Samogitia. Elements of puppet theatre are found in calendar feasts and ceremonies. Usage of masks is mostly connected with the old winter and spring feasts, later by Christianity identified with Shrove Tuesday, Easter. The text introduces the oldest forms of puppetry still seen today in Samogitia: during Easter the moving wooden sculptures of the Roman soldiers who watched over Christ's tomb (called "žalnieriai"), homemade box puppet theatres "Šėpa" and gloves puppets, all of which were used in celebrations and gatherings of people. In rural areas of Samogitia, there is still information about puppet theatres that have thrived for centuries, which can be studied as an example of our ethnic cultural heritage. The first professional puppet theatre in Lithuania was founded in Kaunas in 1936 by the artist Stasys Ušinskas, but puppets, like masks, in rituals, celebrations, or in the home environment, were used by people for a long time prior.

Aušrinė Cemnolonskė

Vytauto Didžiojo universitetas

ŽEMAITIJOS ISTORIJA DAILĖJE: ĮVYKIS, VAIZDAS, TEKSTAS

Lietuvos istorijos kontekste Žemaitija užima išskirtinį vaidmenį, kurį akcentavo ir profesionaliosios dailės atstovai. Tačiau ar istorikų kuriamą pasakojimą apie šį regioną, jų akcentuojamus įvykius adekvačiai galime atrasti dailėje ir matyti detalią Žemaitijos istorinių įvykių panoramą? Tai atskleidžia tik išsamus, gausios ikonografinės medžiagos surinkimas, jos

ištyrimas ir apibendrinimas. Pranešimo autorė rengia mokslinę monografiją „Lietuvos istorijos atmintis dailėje“, todėl koncentruodamasi Žemaitijos regione, pateikdama naujausius tyrinėjimus, mato platesnį kontekstą. Pranešimo tikslas – atskleisti Žemaitijos istorinių įvykių interpretacijas profesionaliojoje XX–XXI a. dailėje, akcentuojant vaizdo semantiką. Pranešimo probleminis lygmuo apima socialinės dailės istorijos keliamus klausimus apie politines aplinkybes, leidusias atsirasti tam tikram istorinių įvykių traktavimo vaizdynui, taip pat paliečiamas užsakovo ir kūrinio turinio klausimas, kuris istorinio pobūdžio kūrinuose visada yra labai svarbus. Kartu su kita pranešimo vaizdine medžiaga bus demonstruojamas naujai atrastas tarpukario dailininko I. Ignatavičiaus „Kražių skerdynių“ ciklas.

SAMOGITIAN HISTORY IN ART: EVENT, IMAGE, TEXT

In the context of Lithuanian history, Samogitia takes an exceptional role, which was also emphasized by representatives of professional art. However, the question is whether the story of Samogitia told by historians coincides with the narrative seen in the works of art, or do the artists give us the same detailed sequence of events? Only a detailed, rich collection of iconographic material, its examination and generalization, can answer this. The author of this report is preparing a scientific monograph “Memory of Lithuanian History in Art”. So, seeing a broader context, it is possible to concentrate on the Samogitia region and present the recent research. The aim of the report is to reveal the interpretations of Samogitian historical events in professional 20th–21st century art with emphasis on image semantics. The problematic level of the report includes questions that are topical in social history of art. The study discusses the political circumstances that led to a certain representation of historical events in pictures, as well as the question of the customer and the content of the work, which is always very important in historical painting. The material of the report has new aspects. One of them is a newly discovered “Kražiai carnage” cycle painted by interwar artist I. Ignatavičius, which will be represented along with other visual material.

Vilma Daugirdaitė

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

FOLKLORINĖS KULTŪROS PROJEKCIJOS PAGONIŠKOS LIETUVOS NARATYVE: LOPAIČIŲ ATVEJIS

Svarbiu kultūros lauko dėmeniu šiandien tampa naujai steigiami ar nauju (istoriniu, mitologiniu, religiniu) turiniu užpildomi kraštovaizdžio objektai, neretai aktualinami kaip senojo baltų pasaulėvaizdžio, religijos, mitologijos relikvai. Kaip viena tokių, gamtą, istoriją ir kultūrą susiejančių ir tokiu būdu ryšį su praeitimi kuriančių, vietų – minėtas vadinamasis Lopaičių etnomitologinis kompleksas.

XXI a. pradžioje į Lopaičių kaimo kraštovaizdį buvo įsieta „sužemaitinta“ ikirikščioniškos Lietuvos istorijos versija, čia lokalizuojant istorijos šaltiniuose minimą Žemaičių kunigaikščio Vykinto pilį Tviremet. Kuriant daugiau mažiau istorinį pasakojimą apie Vykintą, šalia Lopaičių piliakalnio kiek vėliau buvo „įkurdintas“ ir tariamai prie kunigaikščio pilies pagonybės laikais

buvęs žemaičių dvasinis centras, vadinamoji šventvietė. Todėl Lopaičių naratyve plačiąja prasme lygia greta plėtojamos istorijos ir ikirikščioniškosios kultūros temos.

Reikia pasakyti, kad ikirikščioniškos religijos išryškinimas Lopaičių kraštovaizdyje, kaip, beje, ir folklorinės kultūros tekstų bei kontekstų įterpimas į šiandien konstruojamą istorinį pasakojimą apie kunigaikštį Vykintą, palieka daug erdvės manipuliacijoms. Pranešime ir siekiama pažvelgti, ar visada, prabylant tradicijos vardu, prabylama ir jos balsu. O ypač – mistifikuojant ir mitologizuojant menamos pagonių šventvietės reliktus, pirmiausia, žinoma, senovės aureole apgaubtus neva magiškų galių turinčius akmenis.

*PROJECTIONS OF FOLKLORIC CULTURE IN LITHUANIA'S PAGAN NARRATIVE:
CASE OF LOPAIČIAI*

Landscape objects, newly established or being given new (historical, mythological, religious) content, are becoming today an important aspect of the cultural field. They are often actualised as relics of the old Baltic worldview, religion, mythology. The Lopaičiai ethno-mythological complex is an example of such a place having a connection with nature, history, and culture, and thus creating a link to the past.

In the early 21st c., the Lopaičiai landscape was linked to the version of the pre-Christian history of Samogitia, localising there Tviremet, the castle of Samogitian duke Vykintas, mentioned in historical sources. In creating a narrative about Vykintas, alongside Lopaičiai hill-fort slightly later a sacred place was “established”, believed to have actually been close to the duke’s castle in pagan times. Therefore, in the Lopaičiai narrative, in the broadest sense, the topics of history and pre-Christian culture are expanded on at the same time.

We should note that highlighting the pre-Christian religion in the landscape of Lopaičiai – as well as the inclusion of folkloric texts and contexts in the currently being constructed historical narrative on Duke Vykintas – leaves much space for manipulation. In this presentation, we aim to see whether in every case when speaking in the name of a tradition it is also done in its voice. Particularly in cases when mystifying and mythologizing relics from the aforementioned pagan shrines, first and foremost the stones that were purported to have magic powers.

Arina Ivanickaja

Klaipėdos universitetas

SKOLINIAI IŠ ŽEMAIČIŲ TARMŲ KURŠININKŲ TAUTOSAKOS TEKSTUOSE

Kuršininkų kalba, susiformavusi kaip geolektas kuršių nerijoje XV–XVIII a., laikoma latvių kalbos dialektu. Tačiau būdami Prūsijos, o vėliau Vokietijos ir Lietuvos valstybės piliečiai Kuršių nerijos kuršininkai perėmė minėtų etninių kultūrų ir kalbų ypatybių. Prekybiniai ir vedybiniai ryšiai su lietuviais leidžia pastebėti vakarų žemaičių pėdsakų kuršininkų kalboje.

Pranešimo tikslas – pristatyti Peterio Šmito 1933 m. išleistame tautosakos rinkinyje “Kuršu kėpu folkloras” rastų lituanizmų, tarp jų žemaitiųjų, tyrimo rezultatus.

LOANWORDS FROM SAMOGITIAN DIALECTS IN KURSENIKU FOLKLORE TEXTS

Kursenieku language, formed as a geolect on the Curonian Spit in the 15th-18th cc., is considered to be a dialect of the Latvian language. However, being citizens of Prussia and later of Germany and Lithuania, Kursenieki of the Curonian Spit have adopted features of the mentioned ethnic cultures and languages. Trade and marital relations with Lithuanians make it possible to notice traces of the Western Samogitians in the Kursenieku language.

The aim of the report is to present research results concerning Lithuanisms, including Samogitianisms, found in Peter Šmit's folklore collection "Kuršu k̄apu folklorā" published in 1933.

Gražina Kadžytė

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

TAUTOSAKININKO KUN. ANTANO JUŠKOS PAVELDAS IR PAVELDĖTOJAI

Kunigas Antanas Juška (1819–1880) lietuvių tautosaką rinkti pradėjo dirbdamas Pušalote, galimai paskatintas tuometinio žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus. Iš viso Pušaloto, Vilkijos, Veliuonos ir Alsėdžių apylinkėse jis užrašė apie 7000 dainų ir apie 2000 melodijų, aprašė pušalotiečių ir veliuoniškių vestuvių apeigas. Svarbiausius užrašymus paskelbė knygoje, iš kurių mokėsi vėlesnių laikų tautosakos rinkėjai, tyrėjai, perteikėjai. Uoliausias Antano Juškos paveldo saugotojas buvo iš Simono Daukanto gimtosios Papilės kilęs tautosakininkas ir pedagogas dr. Antanas Mockus (1918–1995), kuris parašė disertaciją „Broliai Juškos – lietuvių liaudies dainų rinkėjai ir leidėjai“, parengė antrąjį „Lietuviškų dainų“ leidimą (1954), ilgus metus rūpinosi, kol pasiekė tikslą, kad brolių Juškų palaikai būtų perlaidoti Lietuvoje. Jo veiklos bendražygiai buvo LTV diktoriaus Henrikas Paulauskas, archeologas dr. Vytautas Urbanavičius, architektas dr. Jonas Glemža, Juškų memorialinio muziejaus Vilkijoje direktorius Arūnas Sniečkus, mokytojas Stasys Liutvinavičius. Veliuonos gimnazija ir miestelio bendruomenė prižiūri brolių kapus, organizuoja kasmetines konferencijas, rengia teatralizuotus veliuoniškių vestuvių, aprašytų Antano Juškos, pristatymus. Jauniausi šio tautosakinio paveldo perteikėjai yra Kauno Jono Pauliaus II gimnazijos folkloro klubas „Gilė“. Jaunieji folkloristai parengė koncertines programas „Lietuviškos dainos“ ir „Lietuviškos svotbinės dainos“, išleido kompaktines plokšteles. Sukauptas gerų darbų paveldas įamžina asmenybę, o jos verti paveldėtojai / pasekėjai tą paveldą nuolatos aktualizuoja.

THE LEGACY AND SUCCESSORS OF FOLKLORIST ANTANAS JUŠKA

Antanas Juška (1819–1880) was a priest who started collecting Lithuanian folklore while working in Pušalotas (Pasvalys region), possibly encouraged by bishop of Samogitia (Žemaitija) Motiejus Valančius. From Pušalotas, Vilkija, Veliuona and Alsėdžiai, Juška collected around 7000 folksongs, 2000 melodies, wrote on wedding rituals among people of Pušalotas and Veliuona. His most important ethnographic descriptions were published in books that later became manuals for younger folklore collectors, researchers, and successors of the tradition. The most prominent of the keepers of Juška's legacy was folklorist and teacher from Papilė, dr. Antanas Mockus (1918–1995), whose PhD thesis was called „The Juška Brothers – Collectors and Publishers of Lithuanian Folksongs“, who also published the second edition of „Lithuanian

Folksongs“ (1954), and who after long years reached his goal to rebury the remains of the Juška brothers in Lithuania. In this mission he was supported by the National TV’s announcer Henrikas Paulauskas, archaeologist dr. Vytautas Urbanavičius, architect dr. Jonas Glemža, the director of Juškos memorial museum in Vilkija Arūnas Sniečkus, teacher Stasys Liutvinavičius. The community of Veliuona town and gymnasium look after the graves of the Juška brothers, they also organize annual conferences, as well as theatrical performances of the weddings, that were described by Antanas Juška. The youngest continuers of the Juška recorded traditions are folklore club “Gilė” that is based in the gymnasium of the Pope John Paul II in Kaunas. The young performers created concert programmes “Lithuanian Songs” and “Lithuanian Wedding Songs”, released CDs. It is possible to say that the legacy preserves the person, but it is only actualized through the worthy successors and keepers.

Dalia Kiseliūnaitė

Klaipėdos universitetas

„ŽEMAITIŠKŲ“ ASMENVARDŽIŲ PĖDSAKAI KLAIPĖDOS KRAŠTO ŠIAURINĖJE DALYJE

Pristatomos asmenvardžių identifikavimo Klaipėdos krašte problemos, siejant jas su gyventojų migracijos į Klaipėdos kraštą klausimais. Atskiras diskusijos objektas – dvikamienių asmenvardžių pėdsakai Klaipėdos krašto vietovardžiuose ir gyventojų pavardėse, jų fiksavimo dinamika ir vartosenos raida. Remiamasi XVI–XIX a. šaltiniais.

TRACES OF “SAMOGITIAN” PERSONAL NAMES IN THE NORTHERN PART OF KLAIPĖDA REGION

Problems of identification of personal names in the historical Klaipėda region related to the issues of population migration to Klaipėda are presented. A separate object of discussion – traces of compound proper names in the toponyms and surnames of Klaipėda region, dynamics of their fixation and development of usage. The study is based on the sources of 16–19th centuries.

Jūratė Landsbergytė-Becher

Lietuvos kultūros tyrimų institutas

BALTIŠKOJO FENOMENO IR LIETUVIŠKOS TAPATYBĖS TRADICIJŲ SĄVEIKA NAUJUOSE VARGONŲ MUZIKOS KŪRINIUOSE

Baltiškoji fenomeno tradicija susiformavo XX a. antroje pusėje. Tai „įjungia“ su mumis geopolitiškai susietų tautų – latvių ir estų, iš dalies ir suomių – patirtį. Tai galima pavadinti baltiškuoju minimalizmu, turinčiu ir Šiaurės dimensiją, ir linearinę išraišką (horizontalę). Galimos ir kitos geopolitinės asociacijos, kaip „Mannerheimo linija“. Tuo tarpu lietuviškoji tapatybė atranda vėl save per baroką ir Vilniaus architektūrą. Šis dualizmas įdomiai atsispindi naujausioje lietuvių kompozitorių vargonų kūryboje. Gilinamasi į tris autorius: Algirdą Martinaitį („Cantus relictus vilmensis“, 2016), Vytautą Germanavičių („Raudoni medžiai“, 2018), Mykolą Natalevičių („Kelionė į nežinią“, 2018).

*BALTIC PHENOMENON AND LITHUANIA'S IDENTITY TRADITION IN THE
NEWEST LITHUANIAN ORGAN MUSIC*

The tradition of Baltic phenomenon in culture is actualized in II half of XX century as geopolitical result of Soviet occupation of Lithuania, Latvia and Estonia, partly even Finland. Their experience formed a style in music called Baltic minimalism, what has horizontal linear expression of the North. There is possible to include other geopolitical associations like “Mannerheim line”. Therefore, Lithuanian identity reconstructs itself as barock and Vilnius architecture heritage inhabitant. This dualism of two expressions is interesting point in the new Lithuanian organ music. There are three newest pieces exposed for this research: A. Martinaitis (“Cantus relictus vilnensis”, 2016), V. Germanavičius (“The red tries”, 2018) and M. Natalevičius (“The Journey to Unknown”, 2018).

Jūratė Lubienė, Dalia Pakalniškienė

Klaipėdos universitetas

Į KĄ PANAŠIOS ŽMOGAUS KŪNO DALYS ŽEMAIČIAMS

Pranešime kompleksiskai analizuojami šiaurės žemaičių patarmės kūno dalių pavadinimai. Siekiama iširti, kokius kūno dalių konceptualiuosius požymius padeda išryškinti metaforiškieji somatonimai.

Nustatyta, kad metaforiniai somatonimai priklauso 9 motyvacijos modeliams, kuriuos galima sugrupuoti į keturias motyvacijos modelių grupes (MMG): zoomorfinių MMG, antropomorfinių MMG, artefaktinių MMG ir gamtinių MMG. Tokia klasifikacija, paremta eksplicitinėmis leksinių motyvatorių reikšmėmis, atskleidžia tiriamųjų somatonimų metaforos ištakos sričių įvairovę. Nustatyta, kad motyvuotėje implikuojami ne tik kūno dalių požymiai, bet ir jų vertinimas, etinės, estetinės patarmę vartojančios bendruomenės nuostatos, papročiai, įpročiai.

WHAT DO THE SAMOGITIAN PARTS OF THE HUMAN BODY LOOK LIKE

The report analyzes the names of the body parts (somatonyms) of the Northern Samogitian dialect. The aim of the investigation is to reveal the ways metaphorical somatonyms highlight conceptual features of body parts.

Metaphorical somatonyms are found to belong to nine motivation models, which can be grouped into four groups of motivation models (MMGs): zoomorphic MMGs, anthropomorphic MMGs, artefactual MMGs, and natural MMGs. Such a classification, based on the explicit meanings of lexical motivators, reveals the variety of the source domains of the metaphorical somatonyms. It was found that motivation implies not only the characteristic of the body parts, but also their evaluation, ethical, aesthetic attitudes, customs and habits of the dialectal community.

Vygantas Malinauskas

Vytauto didžiojo universitetas

AR VIS DAR AKTUALI TRADICINĖ LAISVĖS SAMPRATA?

Modernybės įsitvirtinimas susijęs su individualistinės laisvės sampratos įsitvirtinimu. Ši laisvės samprata, kuria grindžiama modernioji liberalioji demokratija, remiasi savita antropologija kvestionuojančia žmogaus prigimtį, prigimtines ir kultūrinės duotybes. Šio paradigmacinio pokyčio situacijoje tampa itin aktualus klausimas – ar aristotelinei-tomistinei tradicijai būdinga laisvės samprata vis dar yra konkurencinga šiuolaikiniame pasaulyje?

IS THE TRADITIONAL CONCEPT OF FREEDOM STILL RELEVANT?

The establishment of modernity is related to the establishment of the individualistic conception of freedom. This conception is based on a unique anthropology, that questions human nature, its natural and cultural givens. Modern liberal democracy is based on this conception. In the face of this paradigmatic change, rises a question of great importance: whether aristotelian-tomistic conception of freedom is still competitive in nowadays world?

Algytė Merkelienė

Lietuvos muzikos ir teatro akademija

*ALGIRDO VYŽINTO KLAIPĖDOS LAIKOTARPIS: TAUTINĖ MUZIKA,
MOKSLAI, STUDIJS*

Muzikantas, dirigentas, mokslininkas, pedagogas, visuomenės veikėjas Algirdas Vyžintas – neeilinė asmenybė. Visą gyvenimą A. Vyžintas paskyrė tautiškumo muzikoje įprasminimui, dirbo praktinį darbą liaudies muzikos baruose, dainų šventėse, intensyvioje meninėje veikloje. Taip pat reikšmingi buvo ir teoriniai darbai – monografijos, straipsniai. Produktyvus ir reikšmingas buvo periodas, kada A. Vyžintas dirbo Klaipėdoje. Sukurta liaudies instrumentų specialistų ugdymo mokykla, įkurta liaudies muzikos katedra, kur didžiausias dėmesys buvo skiriamas orkestrui ir aranžuotei bei, siekiant gilesnio liaudies muzikos suvokimo ir jos interpretacijos, stiprinama folkloro grandis. Šis laikotarpis reikšmingas buvo ir mokslinė veikla: parengtas metodinis leidinys, parašyta monografija, apginta disertacija, sutektas profesoriaus mokslo vardas. Šiuo laikotarpiu svarbūs buvo A. Vyžinto ir praktiniai darbai. A. Vyžintas subūrė ir vadovavo miesto liaudies instrumentų orkestrui bei dainų ir šokių ansamblui. Pranešimo tikslas – atskleisti A. Vyžinto humanitarinio, muzikinio mąstymo esmę bei gilų požiūrį į praeities ir dabarties tautinę muzikinę kultūrą.

ALGIRDAS VYŽINTAS KLAIPĖDA PERIOD: FOLK MUSIC, SCIENCES, STUDIES

Musician, conductor, scientist, educator, public figure Algirdas Vyžintas extraordinary personality. A. Vyžintas devoted his entire life to giving meaning to nationality in music, doing practical work in folk music, Song festivals and intensive artistic activities. Theoretical works - monographs, articles were also significant. The period when A. Vyžintas worked in Klaipėda

was productive and significant. A school for the education of folk instruments specialists was established. The Department of Folk Music was established, where the focus was on orchestra and arranging, and in order to gain a deeper understanding and interpretation of folk music, the folklore chain was strengthened. This period was also significant in scientific activities – a methodological publication was prepared, a monograph was written, a dissertation was defended, and the title of Professor of Science was awarded. During this period A. Vyžintas' works were also significant, including the formation and directing of the city folk instrument orchestra and the song and dance ensemble. The aim of the presentation is to reveal the essence of A. Vyžintas' humanitarian musical thinking and deep view of the past and present folk music culture.

Raimonda Mikašauskienė

Klaipėdos universitetas

MORFOLOGINĖ INTARPINIŲ IR „STA“ KAMIENO VEIKSMAŽODŽIŲ ESAMOJO LAIKO STRUKTŪRA 16–19 A. ŽEMAIČIŲ RAŠTUOSE

Pranešime pristatoma morfologinė intarpinių ir *sta* kamieno veiksmažodžių, užfiksuotų 16–19 amžiaus žemaičių autorių darbuose, esamojo laiko struktūra. Žemaičių tarmės pagrindu rašytų raštų veiksmažodžiai morfologiniu aspektu tyrinėti dar labai negausiai, nors tokių tyrimų svarba neabejotina – žemaičių tarmėje galima aptikti tokių senųjų ypatybių, kokių seniai nebeturi bendrinė kalba, kita vertus, žemaičių tarmėje neišvengta ir inovacinių veiksmažodžio sistemos procesų, todėl žemaitiškojo veiksmažodžio tyrimas labai svarbus visos lietuviškojo veiksmažodžio sistemos diachroniniam tyrimui – be žemaičių autorių medžiagos lietuviškojo veiksmažodžio raidos klausimas lieka išspręstas tik iš dalies.

Pranešimu siekiama apibendrinti senųjų raštų duomenis – nustatyti intarpinių ir *sta* kamieno veiksmažodžių esamojo laiko morfologinę struktūrą bei diachronijos apsektu palyginti ją su dabartinių žemaičių patarnių duomenimis išryškinant analizuojamų veiksmažodžių sistemos kitimus ir inovacijas. Šiuo tikslu analizuojami veiksmažodžiai rinkti iš skirtingų laikotarpių žemaičių kilmės autorių raštų ir lyginti su žemaičių patarnių žodynuose užfiksuotais veiksmažodžiais.

Atlikta analizė parodė, kad morfologinė trumposios šaknies intarpinių ir *sta* kamieno veiksmažodžių struktūra senuosiuose žemaičių kilmės autorių raštuose koreliuoja su šaknies konsonantine struktūra: CVT ir CVS tipo veiksmažodžių struktūra reguliari ir dėsninga – dominuoja intarpinės formos, kiek didesnis morfologinės struktūros įvairavimas būdingas CVR tipo veiksmažodžiams, o labiausiai įvairuoja veiksmažodžių, kurių šaknis baigiasi sonantais *v* ir *j*, esamojo laiko struktūra.

Sprendžiant iš tirtos empirinės medžiagos duomenų, ankstyviausia (beje, vienintelė) *na* kamieno forma *nepun* aptikta Ziwate – 18 a. vidurio šiaurės žemaičių kretingiškių raštijos paminkle. Vėlesnio laikotarpio (ir jau net tik šiaurės žemaičių) raštuose šio kamieno pavyzdžių aptinkama vis daugiau. Tirtuose raštuose aptikta tik vokalinio auslauto veiksmažodžių *na* kamieno formų.

Ilgosios šaknies veiksmažodžių struktūra tirtuose raštuose nelinkusi įvairuoti, dominuoja konstrukciškai ikoniškos *sta* kamieno formos, vartojamos ir dabartinių žemaičių. Šių veiksmažodžių konstrukcinis kodavimas vienodas, optimalus, dauguma paliudytų veiksmažodžių

yra morfosemantiškai skaidrūs, mat kategorinė semantika (mutatyvas, intransityvas, dažnai rezultatyvas) reiškiamą morfologiniu žymikliu – formantu *sta*.

*MORPHOLOGICAL STRUCTURE OF INFIXED AND “STA-STEM” VERBS ATTESTED
IN THE OLD SAMOGITIAN SCRIPTS*

The object of this presentation is the morphological structure of infixated and *sta*-stem verbs attested in the old Samogitian scripts dating back to the 16–19th centuries. The verbs used in Samogitian writings have not been abundantly explored in terms of their morphological structure, which is a significant aspect to take into account since in Samogitian dialect one can find such archaic linguistic features which the standard Lithuanian language lost long time ago. On the other hand, the Samogitian dialect could not escape innovative processes having taken place in its verbal system, so the investigation of the Samogitian verb is of great importance for the diachronic research of the entire system of Lithuanian verbs. The presentation seeks to generalize the data gathered from the old Samogitian scripts in question – to determine the morphological structure of infixated and *sta*-stem verbs used in the present tense and to compare them to the data of contemporary Samogitian sub-dialects highlighting the changes and innovations which have taken place in the verb system. To attain this goal, the verbs in question have been gathered from Samogitian writings dating back to different historical periods which later were compared to those attested in the dictionaries of Samogitian subdialects.

The analysis has shown that the morphological structure of the aforementioned verbs in the Samogitian writings displays a clear correlation with the consonantal structure of the root of the verb: the structure of verbs belonging to the types CVT and CVS is regular and iconic – only infixated presents have been found, slightly more notable variation is exhibited in verbs with structure CVR, the widest variation of morphological structure being among verbs ending in sonants *v* and *j*. The collected empirical data reveals that the earliest form belonging to *na*-stem was attested in *Ziwatas*, which was written in Northern Samogitian dialect of Kretinga and which dates back to the end of the 18th century. The later Samogitian scripts exhibit a subsequent rise in the use of *na*-stem forms.

As for the long-rooted verbs, in the works of the aforementioned authors only stable *sta*-stem structures complying with the paradigm structure requirements prevail, thus the majority of them correspond to the forms used in the contemporary Samogitian dialect. Semantic and constructional coding in the majority of attested verbs is optimal – semantic characteristics of verbs in question (namely, spontaneous, reflexive, intransitive, and frequently resultative action) are reinforced by a morphological marker *sta*.

Remigijus Oželis

Klaipėdos universitetas

ŠV. JOKŪBO PILIGRIMŲ KELIO ATŠAKOS ŽEMAITIJOJE

1987 m. Europos Taryba paskelbė deklaraciją „Camino de Santiago“. Paskelbus Deklaraciją Šv. Jokūbo kelio atšakos nubrėžtos per visą Europą, tuo pačiu ir per Lietuvą. Šiame pranešime trumpai pristatomos Šv. Jokūbo piligrimų kelio ištakos ir raida, Kelio atėjimas į Lietuvą. Minint

Žemaitijos vardo (1219 m.) paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose sukaktį žvelgiama kaip Camino de Santiago atšakos paliečia Žemaitijos teritoriją.

PILGRIMAGE ROUTES OF CAMINO DE SANTIAGO IN SAMOGITIA

In 1987 the Council of Europe issued a Declaration on the Camino de Santiago. After the declaration was made, routes of the Camino de Santiago were drawn throughout Europe and Lithuania as well. This presentation briefly presents the sources and development of the Way of Saint James and its extensions into Lithuania. Commemorating the anniversary of the establishment of the Samogitian name (1219), the attention is focused on the routes of the Camino de Santiago in the territory of the Samogitia.

Dalia Pakalniškienė

Lietuvių kalbos institutas

APIE SENOSIOS ŽEMAITIŠKOS RAŠTIJOS VEIKSMAŽODŽIUS

Pranešime pristatomas vienods senojoje žemaitiškoje raštijoje užfiksuotos intarpinių ir stakamieno veiksmažodžių grupės – denominatyvų, t. y. vedinių iš vardažodžių (būdvardžių ir daiktavardžių), – onomasiologinės sistemos tyrimas. Analizuojamieji veiksmažodžiai priklauso fientyviniam žodžių darybos tipui: jų darybinė reikšmė yra ‘darytis, tapti tokiu ar tuo, įgyti / patirti tai, kas pasakyta pamatiniu žodžiu’.

ABOUT THE VERBS ATTESTED IN THE OLD SAMOGITIAN SCRIPTS

The report presents the analysis of onomasiological system of one group of infixed and stem verbs attested in the old Samogitian scripts, denominative verbs in particular, derived from adjectives and nouns. The analysed verbs belong to the type of fientive word formation: their derivational meaning is ‘to become or to acquire/experience something which is denoted by the primary word’.

Rasa Paukštytė-Šaknienė

Lietuvos istorijos institutas

ETNOLOGINIS ŠEIMOS LAISVALAIKIO TYRIMAS: VILNIAUS IR JO APYLINKIŲ SAVITUMAI

Etnologijoje ir kultūrinėje antropologijoje sąvoka „laisvalaikis“ nėra labai populiarė ir iki šiol, kaip tyrinėjimo objektas, nepatraukė gilesnio tyrinėtojų dėmesio. Garry Chick pastebėjimu, nors etnografinėje literatūroje funkcionuoja didelis kiekis aprašomosios medžiagos apie laisvalaikį, žaidimus, sportą ir kitas rekreacijos formas, nepaisant to buvo atlikta labai mažai tarpkultūrinių lyginamųjų laisvalaikio tyrimų (Chick 2000: 88). Lietuvos, kaip ir daugelio kitų Europos šalių etnologijoje, esminis dėmesys buvo sutelktas į šventes ir sakraliųjų jų praleidimo aspektų analizę. Tačiau laisvalaikis gali turėti ir kitą prasmę. Karlheiz Wöhleris suformavo „gryno laisvalaikio“ (pure leisure) sampratą, kuri nesiejama su darbu, apsipirkimu ar įsipareigojimais

šeimoje. „Gryno laisvalaikio“ laiką jis įvardina, kaip ritualizuotą, ribinio „liminal“ laiko erdvę, išeinant iš įprasto reglamentuoto socialinio gyvenimo (nustatytų struktūrų ir nusistovėjusių praktikų) ribų (Wöhler 2006: 187–193). Remiantis šia teorine prieiga ir mėginsiu paanalizuoti kaip „grynas laisvalaikis“ koreliuoja su laisvu laiku praleidžiamu šeimoje Pietryčių Lietuvoje. Tyrimas bus paremtas skirtingų gyvenvietės tipų (didmiestis, miestas, miestelis, kaimas), įvairios etninės ir konfesinės kompozicijos vietovėse gyvenančių žmonių patirtimi.

ETHNOLOGICAL STUDY OF FAMILY LEISURE: PECULIARITIES OF VILNIUS AND ITS ENVIRONS

The concept of “leisure” is not very popular and has not attracted deeper attention among researchers of ethnology and cultural anthropology until now. According to Garry Chick, although there is a large quantity of descriptive material on leisure, games, sport, and other forms of recreation exists in the ethnographic literature. Despite this fact, very few cross-cultural comparative studies of leisure have ever been undertaken (Chick 2000: 88). In Lithuania, as in many other European countries, ethnology focused on celebrations and the analysis of its sacral aspects. But leisure can have a different meaning. Karlheiz Wöhler developed a concept of “pure leisure” that is not related to work, shopping or family responsibilities. He describes “pure leisure time” as a ritualized space of “liminal” time, going beyond the normal boundaries of regulated social life (established structures and routines) (Wöhler 2006: 187–193). Based on his theoretical approach, I will try to analyze how “pure leisure” correlates with spending free time in the family in South-east Lithuania. The research will be based on the fieldwork made in different settlement types (city, town, small town, village), of different ethnic and confessional composition.

Lina Petrošienė

Klaipėdos universitetas

KITATAUČIAI ŽEMAITIJOS UŽGAVÈNIŲ DAINOSE

XIX–XXI a. Lietuvoje užrašytuose liaudies dainų tekstuose dažniausiai minimi kitataučiai yra žydai ir čigonai. Šie personažai yra ir gerai žinomi Užgavėnių ir kitų žiemos švenčių karnavalinių vaikštynių veikėjai. Pranešime siekiama pristatyti Užgavėnių persirengėlių „žydų“ ir „čigonų“ dainas, atskleisti jų gyvavimo kontekstus, aptarti žanro transformacijos bei vis aštriau išskylančią folkloro etiškumo klausimą.

STRANGERS IN ŽEMAITIJAN (SAMOGITIAN) SHROVETIDE SONGS

In Lithuanian folk songs attested in the period between the 19th and the 21st century, the most frequently mentioned strangers are Jews and Gypsies. These characters are also well-known figures of Shrovetide and other winter carnival walkers. The report aims to present the “Jewish” and “Gypsy” songs of Shrovetide, to reveal their contexts, to discuss a genre transformation and the increasingly acute ethical issues of folklore.

Natalia Petrova

*Russian State University for the Humanities,
Russia*

BALTARUSIŲ TAUTOSAKA IR TRADICIJOS LENKIJOJE (PALENKĖS VAIVADIJOJE)

Pranešime bus pristatyti folkloro ekspedicijų (2017–2019 m.) Lenkijos Palenkės vaivadijoje rezultatai. Tai kompaktiškos Lenkijos baltarusių gyvenamosios vietos regionas. Ekspedicijų metu buvo atlikti antropologiniai interviu, kasdienės praktikos ir ritualizuoto elgesio stebėjimas (įskaitant liaudies kalendoriaus, laidojimo apeigas, liaudies stačiatikybę). Įrašytų tekstų ir praktikos analizė leidžia kalbėti apie baltarusių ir lenkų kultūros elementus Palenkės baltarusių kultūroje. Be to, interviu metu respondentams buvo užduodami klausimai apie grupės identitetą, kalbines ir etnokultūrinės savybes. Surinkta medžiaga gali iliustruoti folkloristikos ir kultūrinės antropologijos požiūrį į kontaktinių etnokultūrinių zonų problemą.

*BELARUSIAN FOLKLORE AND TRADITIONS IN POLAND
(PODLASKIE VOIVODESHIP)*

The presentation will present the results of folklore expeditions (2017–2019) to the Podlaskie Voivodeship in Poland. It is the region of compact residence of the Byelorussians in Poland. The expeditions included anthropological interviews, observation of daily practices and ritualized behavior (including folk calendar, funeral rites, folk orthodoxy). Analysis of recorded texts and practices allows us to talk about Belarusian and Polish elements in Podlaskie Belarusian culture. In addition, respondents were asked questions about group identity, linguistic and ethno-cultural characteristics during the interviews. Podlaskie materials may illustrate folkloristic and cultural anthropological approaches to the problem of contact ethno-cultural zones.

Arvydas Ramonas

Klaipėdos universitetas

KRIKŠČIONIŠKOJO DVASINGUMO PAIEŠKOS XXI AMŽIUJE

Moksliniame pranešime supažindinama su šio laikmečio dvasingumo paieškų teologinėmis ir sociologinėmis perspektyvomis. Atskleidžiami pagrindiniai dvasinio gyvenimo principai. Žmogus antropologiniu požiūriu turi savo viduje amžinybėn besiveržiančią širdį, laimės siekį, tiesos alkį. Žmogaus gyvenimo tikslas – atsiliepti į Kūrėjo kvietimą kurti gyvenimą kartu su juo, t. y. statyti gyvenimo pagrindą ne tik ant regimosios tikrovės pamatų, bet remtis ir neregimosios realybės vertybėmis – dvasinėmis, žmogiškosiomis, religinėmis, taip surandant gyvenimo laimę ir prasmę post-moderniame pasaulyje.

THE SEARCH FOR CHRISTIAN SPIRITUALITY IN THE 21ST CENTURY

In a scientific report introduces the fundamental perspectives of theological and sociological spirituality of this time. The report reveals the basic principles of the spiritual life. Persons discover within themselves to eternity invading the heart, the pursuit of happiness, truth needed. The aim of

human life – to answer to the Creator’s invitation to build a life with Him, that build a life based not only on the visible reality, but also on the invisible reality of values, on common human and spiritual values and religious base, so finding happiness and meaning of life in the post-modern world.

Brigita Rėbždaitė

Vytauto Didžiojo universitetas

*KRIKŠČIONIŠKOSIOS TRADICIJOS ŽENKLAI XVIII–XX A. PR.
ŽEMAITIJOS DVARŲ SODYBŲ ARCHITEKTŪROJE*

Pranešime kompleksiskai tyrinėjama XVIII–XX a. pradžios Žemaitijos dvarų sodybų sakralinių ir memorialinių objektų architektūra. Dvarų sodybų ansamblius sudaro ne tik reprezentaciniai gyvenamieji ir ūkiniai pastatai. Dvarininkai, rūpindamiesi amžinojo poilsio vieta bei norėdami įamžinti savo šeimų atminimą, dvarų sodybose įkurdavo kapinaites, laidojimo koplyčias, kolumbariumus ar kitas amžinajam poilsiui skirtas vietas. Kartais tokiuose sakraliniuose statiniuose nebuvo laidojama, o koplyčios dvarininkams buvo kaip privačios, uždaros sakralinės erdvės. Uždaros koplyčios neretai būdavo ir pačiuose dvaro rūmuose. Remiantis archyviniais šaltiniais, istoriniais duomenimis ir ikonografinė medžiaga bei natūros tyrimais, analizuojama sakralinių ir memorialinių objektų planinė ir erdvinė struktūra, stilių raidos aspektai, sakralinių ir memorialinių statinių santykis su juos supančia aplinka ir dvarų sodybų reprezentacine dalimi. Atskleidžiamos meninių ir religinių motyvų sąsajos sakralinių bei memorialinių objektų architektūrinėje raiškoje.

*SIGNS OF THE CHRISTIAN TRADITION IN THE ARCHITECTURE OF THE MANOR
RESIDENCIES OF SAMOGITIA BETWEEN THE 18TH CENTURY AND
THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY*

The presentation reveals a comprehensive analysis of the sacral and memorial architecture of the manor residencies of Samogitia between the 18th century and the beginning of the 20th century. Manor homestead ensembles do not only consist of representative residential houses and outbuildings. The resident noblemen, taking care of the eternal resting place and in order to perpetuate the memory of their family members, set up cemeteries, burial chapels, columbariums, or other places for eternal rest in the manor residencies. Sometimes the sacred buildings were not intended for burials, while the chapels were like personal, enclosed sacred spaces for the noblemen. The private chapels were often located in the manor houses itself. Referring to the archival sources, historical data, iconographic material and the nature studies, the presentation analyses the projects and spatial structures, aspects of style development, as well as the relations of sacral and memorial buildings with their surrounding environment and representative part of manor residencies. The presentation also aims at disclosing connections between artistic and religious motifs in the architectural expression of sacred and memorial objects.

Bronė Stundžienė

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

ŽEMAITIŠKUMAS IR JO APRAIŠKOS ŽEMAIČIŲ DAINOSE

Pranešimui pasirinkti dviejų garsių žemaičių parengti ir paskelbti dainų rinkiniai, abu pasirodę XIX a. pirmojoje pusėje: Simono Stanevičiaus (1829) ir Simono Daukanto (1846). Kartu su Liudviko Rėzos pirmąją lietuvių liaudies dainų knyga (1925) tai apskritai yra pirmieji spausdinti dainų leidiniai. Visos trys spausdintos dainų kolekcijos ir jų sudarytojai jau yra sulaukę didelio dėmesio, jų kolekcijos tirtos ir aprašytos įvairiais aspektais. Šįsyk ketinama pasvarstyti, kiek ir kokias žemaitiškumo apraiškas šiandien mums liudija žemaičių dainos, siekiama paaiaiškinti, kokie istoriniai kultūriniai kontekstai turėjo veikti dainų turinį ir jo poetinę raišką; kuo daina bendra, papildo ir kuo nutolusi nuo lietuviškojo poetinio liaudies dainų modelio. Bus aptariama dainų poetinė kalba, kuri mus pasiekė jau rašto kultūros sąlygomis, simbolinių vaizdų sistema, paprotinės teisės refleksijos ir dar kitokie istoriniai kontekstai, kurių fone ir ryškėja vienoks ar kitoks žemaitiškasis elementas.

SAMOGITIAN IDENTITY AND ITS MANIFESTATIONS IN SAMOGITIAN SONGS

For the presentation, collections of songs, prepared and published by two famous Samogitians in the first half of the 19th c., – Simonas Stanevičius (1829) and Simonas Daukantas (1846) – are selected. Together with Liudvikas Rėza's first book of Lithuanian folk songs (1925), these examples are among the first published collections of songs. All three published song collections and their compilers have already gained considerable attention and have been studied and described in many aspects. This time we aim to take into consideration how many and which expressions of Samogitian identity can be found today in Samogitian songs, what historical cultural contexts had to affect the content of the songs and their poetic expression; what it has in common with, supplements, and how it is distanced from the poetic model of Lithuanian folk songs. We will discuss the poetic language of songs, which reached us already through the culture of writing, the system of symbolic imagery, reflections of customary law and other historical contexts, which act as the background for certain Samogitian elements.

Eduardas Spiriajevas

Klaipėdos universitetas

SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ POKYČIŲ GEOGRAFIJA TELŠIŲ RAJONE: SITUACIJA IR ĮŽVALGOS

Pastarojo laikmečio įvykiai Lietuvos regionų politikoje dėl globalizacijos poveikio lėmė ir iššaukė negrįžtamus pokyčius visuomenėje, regionuose, miestuose, kaimo vietovėse. Šie pokyčiai daro įtaką visuomenės socialinei ir kultūrinei raidai, ekonominei veiklai, visuomenės ir regionų gyventojų tapatybei, demografiniai situacijai. Vietiniame lygmenyje šie pokyčiai didžiausią įtaką daro mažesnių teritorijų gyventojams, jų bendruomenėms ir atskiroms socialinėms grupėms. Šių pokyčių geografija atsispindi regionų konkurencingume, gyventojų tankume, gyventojų elgesyje, kultūros vertybių kaitoje, paveldo interpretacijoje, etnografijoje, mažų bendruomenių išlikime globaliomis

sąlygomis. Į šį įtakos lauką patenka Žemaitijos etnografinis regionas. Vieni esminių pokyčių – tai gyventojų skaičiaus mažėjimas, tuštėjantys kaimai, mokyklos, mažėjantis visuomenės socialinis ir kultūrinis aktyvumas, verslumas. O tai iš esmės lemia visuomenės gerovės kūrimą ir jos tęstinumo užtikrinimą etnografinės kultūros išsaugojimui, išlikimui. Socialinių ir ekonominių pokyčių situacija Telšiuose ir Telšių rajone taip pat nulemiama globalinių pokyčių, kurie daro įtaką visuomenės socialiniam ir ekonominiam aktyvumui Žemaitijos sostinėje, Telšiuose, ir aplinkinėse teritorijose. Gyventojų skaičiaus mažėjimas ir visuomenės demografinis senėjimas – tai vienas svariausių iššūkių siekiant išsaugoti šio krašto tapatybes, kultūros suverenitetą, vertybes ir paveldą ateityje.

*GEOGRAPHY OF SOCIAL AND ECONOMIC CHANGES IN TELŠIAI DISTRICT:
SITUATION AND INSIGHTS*

Recent events in Lithuanian regional policy have caused and many irreversible changes in society, regions, cities, and rural areas due to the impact of globalization. These changes influence the socio-cultural development of the society, its economic activities, identities, demographic situation. At the local level, these changes have the greatest impact on the inhabitants of smaller areas, their communities and on individual social groups. The geography of these changes is reflected in the competitiveness of regions, population density, population behavior, cultural values change, heritage interpretation, ethnography, survival of small communities in global conditions, which influence the Žemaitija (Samogitia) ethnographic region. One of the major changes is the decrease of population, desolating villages, schools, decreasing social and cultural activity of society, entrepreneurship, which essentially determine the creation of public welfare and ensuring its continuity for the preservation and survival of ethnographic culture. The situation of socio-economic changes in Telšiai and Telšiai district is also caused by global changes, which influence the socio-economic activity of the society in the capital of the Samogitia Telšiai and its surrounding areas. Shrinking population and demographic ageing of society are one of those the major challenges which influence the preservation of identities, ethocultural sovereignty, values and heritage of the region for the future.

Žilvytis Šaknys

Lietuvos istorijos institutas

*ISTORINIO IR ETNOGRAFINIO REGIONO DERMĖ. VILNIAUS IR JO
APYLINKIŲ GYVENTOJŲ ETNOGRAFINIS TAPATUMAS*

2003 m. Etninės kultūros globos tarybai formuojant Lietuvos etnografinių regionų žemėlapi buvo susidurta su daugybe problemų. Vieno ar kito regiono ribas ir net tų regionų kiekį skirtingai suvokė ne tik istorikai, kalbininkai, bet ir etnologai. Nors žemėlapio formavimo metu daugiausiai ginčų buvo dėl Žemaitijos ir Aukštaitijos etnografinių regionų ribų, tačiau vėliau netruko iškilti diskusijos dėl Vilniaus ir jo apylinkių priskyrimo vienam ar kitam etnografiniam regionui. Tai paskatino dar kartą permąstyti etnografinio regiono sampratą, kartu ir paanalizuoti etnografinio ir istorinio regiono dermės problemą.

*THE COHERENCE OF THE HISTORICAL AND ETHNOGRAPHIC REGION.
ETHNOGRAPHIC IDENTITY OF THE INHABITANTS OF VILNIUS AND ITS ENVIRONS*

Many problems were encountered during the creation of the map of ethnographic regions of Lithuania by the The Council for the Safeguarding of Ethnic Culture in 2003. Not only historians, linguists, but also ethnologists perceived the boundaries of one region or another, and even the number of regions. Although during the mapping process most of the controversies were related to the boundaries of the Samogitian and Aukštaitija ethnographic regions, however, discussions about the assignment of Vilnius and its environs to one or another ethnographic region later arose. This led to a rethinking of the concept of ethnographic region, together with an analysis of the problem of coherence between ethnographic and historical regions.

Žydrūnė Šalaviejūtė
Klaipėdos universitetas

ŽEMAIČIŲ VABZDŽIŲ PAVADINIMAI IR JŲ MOTYVACIJOS MODELIAI

Pranešime kompleksiskai analizuojami žemaičių vabzdžių pavadinimai (ŽVP) siekiant nustatyti, kokius konceptualiuosius gyvūnų požymius padeda išryškinti semasiologiniai ir onomasiologiniai leksikos tyrimai. Pranešimo tikslas – nustatyti ŽVP motyvacijos modelius ir jų kūrimo kognityviuosius principus.

Semasiologiniu aspektu ŽVP sudaro gausų zoonimų teminės grupės pogrupį. Įvairių leksikografijos šaltinių duomenimis, ŽVP teminei grupei priklauso apie pusantro šimto leksemų, kurios pavadinama apie tris dešimtis vabzdžių genčių (rūšių) bei bendrus vabzdžių klasės pavadinimus (vābalas / vābolas, vambuoľė / vaĩbuoľė). Analizuojamos leksemos turi formaliųjų variantų, leksinių bei darybinių sinonimų. Gausiausias leksinių ir darybinių sinonimų grupes sudaro musės (Brachycera), boružės (Coleoptera), skruzdėlės (Formicidae) pavadinimai.

Onomasiologiniu aspektu ŽVP yra nemotyvuotojo ir motyvotojo nominacijos tipo nominatemos. Motyvuotosios nominatemos sudaro didžiausią ŽVP dalį. Motyvuotojo nominacijos tipo nominatemos priklauso deskriptyviajam (āklis, cvirplỹs, spindlỹs), komparatyviajam (laūmė, petronėlė, subinkāklis), funkciniam (sienėdis, kimgriaužà), lokatyviajam (šūdbimbalė, šūdvabalis) motyvacijos modelių tipams.

Sinchroninė motyvacijos modelių analizė leidžia teigti, kad aptariamieji vabzdžiai pavadinami pagal įvairius konceptualiuosius požymius: garsą (birbalinė, zirzālė), biomorfologines savybes (dviliñkė, šimtkōjis), lokaciją (šūdvabalis, arklāutė), atliekamą veiksmą (kandis / kāndis, kirmāšikė), kvapą (smirdėlė / smirdėlė).

SAMOGITIAN INSECT NAMES AND THEIR MODELS OF MOTIVATION

The presentation analyzes Samogitian insect names (SIN). The methodological practice is based by complex linguistic research in order to determine what conceptual features of animals can be highlighted by semasiological and onomasiological lexical studies. The aim of presentation is to identify SIN models of motivation and cognitive principles of their creation.

From a semasiological point of view SIN form a rich subset of the zoonym thematic group. According to various lexicographic sources, the thematic group of SIN includes nearly one and a half hundred lexemes, which nominate about thirty insect genera (species) and common names of the insect class (vābalas / vābolas, vambuolė / vañbuolė). The analyzed lexemes have formal variants, lexical and derivative synonyms. The most abundant groups of lexical and derivative synonyms are the names of fly (Brachycera), ladybird (Coleoptera), ant (Formicidae).

Irma Šidiškienė

Lietuvos istorijos institutas

*VILNIAUS APYLINKIŲ BENDRADARBIŲ LAISVALAIKIS VIETOS
IR ORGANIZACIJOS SĄVEIKOJE*

Organizacijų kultūros tyrimuose mokslininkų išsakytos mintys apie tai, kad nacionalinė kultūra daro įtaką organizacijos kultūrai, kaip ir tai, kad organizacijos kultūra daro įtaką vietos kultūrai, vertos dėmesio tiriant bendradarbių laisvalaikį. Bendradarbių laisvalaikį sudaro tiek laikas, tiek veikla, susijusi su bendradarbių poilsiu, švenčių šventimu, ritualais, neformaliu bendravimu. Taigi, laisvalaikis su bendradarbiais yra tas laikas bei terpė, kuomet vykdoma formaliai bei vyksta neformaliai darbuotojų socializacija ir organizacijos kultūros transmisija. Neformaliame bendravime darbuotojai gali pasidalinti patirtimi (įpročiais) iš savo gyvenamos aplinkos, o už organizacijos ribų taip pat gali dalintis naujomis patirtimis, įgautomis organizacijos aplinkoje. Savo pranešime norėčiau nagrinėti bendradarbių asmeninių švenčių progas diachroninėje perspektyvoje. Šios progos: gimtadienio, vaiko gimimo, vedybų, laidotuvių – t. y. šeiminio gyvenimo ir darbuotojo įsidarbinimo, darbo stažo ar panašių pasiekimų, išėjimo iš darbo (į kitą darbovietę arba į pensiją) – darbinio gyvenimo ciklą paminėjimai su bendradarbiais yra svarbios darbuotojo socializacijai, pasitenkinimo darbu stiprinimui ir organizacijos kultūros formavimui. Lygindami šias atskirų Vilniaus apylinkių vietovių bendradarbių laisvalaikio formas, mėginsime atsakyti, kaip organizacija ir vieta daro įtaką šių progų minėjimui.

*VILNIUS DISTRICT CO-WORKERS' LEISURE TIME BY THE
INTERACTION OF PLACE AND ORGANIZATION*

Scientists' ideas in Organizational Culture Studies that organizational culture is influenced by national culture, as well as that the culture of the organization influences the local culture are worthy of attention when researching the leisure of co-workers. Co-workers' leisure time consists of both time and activities related to co-workers' rest, celebration of festive, rituals, informal communication. Thus, leisure time with co-workers is the time and medium of formal and informal employee socialization and organizational culture transmission. In informal communication, employees can share experiences (habits) from their own living environment, and outside the organization they can also share new experiences gained in the organizational environment. In my report, I would like to look at personal festive celebrations of co-workers in a diachronic perspective. These following occasions: birthday, child birth, marriage, funeral (– it is, family life circle) and employee employability, seniority or similar achievements and retirement (– mentions of working life cycle) with co-workers are important for employee

socialization, for job satisfaction and in formation of organizational culture. By comparing these forms of co-workers' leisure time between different locations in Vilnius, we will try to answer how the organization and location influence the commemoration of these occasions.

Povilas Šverebas

Vilniaus dailės akademija

TRIJŲ POETŲ SEDOJE GYVENIMĄ PRIMENANTYS ŽENKLAI

Tarpukario metų Sedos vidurinėje mokykloje (1921–1935) mokėsi daug mokinių, vėliau tapusių reikšmingomis asmenybėmis, prisidėjusiomis prie lietuvių kultūros išsaugojimo ir plėtotės. Ketvirtajame dešimtmetyje ją lankė ir trys būsimi poetai, kultūros darbuotojai – Leonas Vytautas Mačernis, Kazimieras (Leonardas) Andriekus ir Povilas (Paulius) Jurkus. Detaliau yra tyrinėti tik Vytauto Mačernio mokslo metai Sedoje (Povilas Šverebas, „Poetas Vytautas Mačernis Sedoje“, in: Žodžio laisvė, 2004). Bet tuo metu surinkta medžiaga paliko ne vieną dviprasmybę, neatskleistą faktą. Juos, remiantis naujais archyviniais ir naratatyviniais šaltiniais bei tų laikų spauda, pranešime ir bus bandoma išsiaiškinti. Taip pat bus gilinamasi į K. Andriekaus ir P. Jurkaus veiklą Sedoje, tiriama, kiek tai galėjo daryti įtaką jų kelio pasirinkimui, aiškinamasi, ar miestelyje yra likę ženklų, liudijančių poetų buvimą.

SIGNS REMINDING OF THE LIVES OF THREE POETS IN SEDA

Many students who during the inter-war years studied at Seda Secondary School (1921–1935) later became persons of significance who contributed to the preservation and development of Lithuanian culture. In the 1940s, three future poets and cultural figures – Leonas Vytautas Mačernis, Kazimieras (Leonardas) Andriekus and Povilas (Paulius) Jurkus – also attended that school. Only Vytautas Mačernis's school years in Seda have been studied in more detail (Povilas Šverebas, “Poet Vytautas Mačernis in Seda”, published in: Freedom of Speech, 2004). But the material collected at that time left plenty of ambiguities and undisclosed facts. This presentation will attempt to expose these facts, based on new archival and narrative sources as well as the press of their time. It will also look into the activities of K. Andriekus and P. Jurkus in Seda and investigate how much this period may have influenced their destinies, and examine whether there are any signs reminding of the poets' presence in the town.

Vilija Targamadžė

Vilniaus universitetas

JAUNOJI KARTA: MODUS VIVENDI IR MODUS OPERANDI

THE YOUNG GENERATION: MODUS VIVENDI AND MODUS OPERANDI

Processes and transformations occurring in society have a multi-sided impact of the personality and social development in the globalized world. For example, on the one hand, intensive technological development enables more and more people to feel comfort; on the other hand, it poses a threat to

society, causes value confusion and others because external things frequently become more valuable than the internal ones. Then the norms or rules of an individual, society and/or its separate groups are likely to change as a result of shift in value-based orientations. The prevailing focus on the exterior and the comfort zone may disturb the harmony between the individual and the self, other people and the world (and the God for Christian believers).

Young people have already become Internet natives. Virtual environment quite often intertwines with the real one for them. So far empirical research has allowed identifying the features of sub-culture but they may evolve into counterculture and have a significant impact on value-based transformations. In its own turn this may also lead to an influence on norms and rules in society. Therefore, it is necessary to delve into studying the young generation identifying their essential features, understanding them and making attempts to live together still maintaining the moral backbone. It is also important to note the idea of Michael (2015, p. 1), who defines socialization as “a learning process that involves development or changes in the individual’s sense of self, and this is exactly true. Socialization is a learning process.” For that reason, we have to learn to live in a diversifying world not forgetting our own earthly mission. It is not a simple task because the fourth industrial revolution is coming with its own possibilities and threats. And here the idea of one of the authors involved in analysing the fourth industrial revolution, acquires importance. L. Floridi (2018, 12) argues that withstanding the influence of old ideas is a serious challenge because without a better understanding there can hardly be a better strategy. It is complicated, however, to define the possible strategy because *modus vivendi* of young people is not understandable and not actualised from the perspective of the meaningfulness of human mission on earth. But this should be done because trends and changes have to be evaluated in terms of positive development putting certain milestones at all the levels of educational reality: societal, systemic, institutional, interpersonal and intrapersonal ones.

Vacys Vaivada

Klaipėdos universitetas

ŽEMAITIJA 1219 M. SUTARTIES KONTEKSTE

Istoriografijoje neabejojama, kad Žemaitijos vardo pirmąjį paminėjimą reikia tapatinti su 1219 m. sutartimi, sudaryta 1219 m. tarp Lietuvos ir Žemaičius reprezentavusių kunigaikščių bei Voluinės kunigaikštystės. Kiek daugiau klausimų kyla dėl sutartyje paminėtų kunigaikščių galimo priskyrimo žemaitiškajai grupei, dėl teritorijų, kurias jie reprezentuoja, dėl gentiškojo visuomenės statuso. Pasiremiant istoriniais tyrimais, istoriografijoje jau naudotais šaltiniais, pranešime bus bandoma paaiškinti galimas 1219 m. sutartyje minimos žemaitiškosios grupės kunigaikščių valdų lokalizacijas, jų jungtis su Lietuvos kunigaikštiskomis giminėmis bei ieškoti galimybės atsakymams į klausimą dėl žemaičių genties sampratos XIII a.

ŽEMAITIJA IN THE CONTEXT OF THE 1219 TREATY

Historians have no doubt that the first mention of the toponym Žemaitja in the historical record comes in the treaty made in 1219 between princes representing Lithuania and Žemaitija and the Principality of Volhynia. More open to debate are matters of the possible attribution of the princes

mentioned in the Treaty to a Žemaitijan group, the territories they represented and the ethnic status of their society. On the basis of historical research and the sources which scholars have already used for many years, this paper will attempt to reveal the possible locations of the landholdings of the Žemaitijan group of princes mentioned in the 1219 Treaty, and their links with the princely lines of Lithuania, and look for ways to answer the question of what the concept of thirteenth-century Žemaitijan ethnicity means.

Simona Vyniautaitė

Lietuvių kalbos institutas

ŽEMAIČIŲ REGIOLEKTO FORMAVIMASIS: PLUNGĖS GEOLEKTO VAIDMUO

Geolingvistikoje vyraujanti kitokia erdvės, jos ryšių su kalba samprata skatina kitaip žvelgti į dialekto sąvoką. Kalbama ne apie atskirus dialektus, bet apie ivairius tarpusavyje susijusius vietinius kalbos variantus, vykstantį laipsnišką perėjimą. Vieni iš tokių XXI a. pradžioje lietuvių kalbos plote ryškėjančių naujųjų tarminių darinių yra geolektai ir regiolektai. Šiame pranešime, remiantis naujausiais XXI a. kalbiniais, sociokultūriniais duomenimis, pateikėjų kalbinėmis nuostatomis ir savimone, siekiama aptarti Plungės geolekto vaidmenį žemaičių regiolekto, ryškėjančio aplink Telšius ir apimančio šiaurės ir pietų žemaičius, formavimosi procese. Išanalizuoti duomenys rodo, kad Plungės geolektas tarminiu požiūriu laikytinas reprezentatyviu, turinčiu tvirtą tradicinės tarmės pagrindą, išlaikiusiu skiriamąjį šiaurės žemaičių patarnių bruožą, t. y. neturinčiu regresyvinės balsių asimiliacijos. Atsižvelgus į sociokultūrinius tinklus, vietovė vertintina kaip savarankiška ir stabili. Palankios pateikėjų (ypač jaunosios kartos atstovų) nuostatos teikia galimybę prognozuoti tarminio varianto gyvybingumą ateityje. Tikėtina, kad dėl šių priežasčių Plungės geolektas turėtų daryti nemažą įtaką žemaičių regiolekto formavimosi procese.

FORMATION OF SAMOGITIANS REGIOLECT: ROLE OF PLUNGĖ GEOLECT

The different space, its connections with language conception that dominates in geolinguistics, motivates the different view on the dialect concept. It talks not about the separate dialects, but various interrelated local language variants, the gradual transition. One of these dialect formations that emerged in the Lithuanian language area at the 21st century are geolects and regiolects. This report, based on the newest 21st century linguistic, sociocultural data, the presenters linguistic attitude and self-awareness, aims to discuss the role of Plungė geolect in the formation process of Samogitians regiolect that emerged around Telšiai and includes the South and North Samogitians. Analysed data reveals that Plungė geolect is considered as a representative, has the strong traditional dialect base, which retained the distinctive North Samogitian subdialect feature, i. e. has no regressive vowel assimilation. Considering the sociocultural network, the locality is evaluated as the independent and stable. Favourable attitudes of the presenters (especially the representatives of the younger generation) provides the possibility to predict the dialect vitality in the future. Due to these reasons, it is presumable that Plungė geolect would be able to have a significant impact on the process of Samogitians regiolect formation.

Vincentas Vobolevičius

ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas

*DEMOKRATIJOS DEFICITAS: KAI TRADICINĖ „ŽMONIŲ VALDŽIOS“ SAMPRATA
SUSIKERTA SU MODERNIA TIKROVE*

Kodėl turtinguose, demokratiškuose kraštuose viena po kitos kyla piliečių nepasitenkinimo bangos? Norint rimtai kalbėti apie šį klausimą būtina permąstyti pačią demokratijos sąvoką. Veikianti demokratija reikalauja daugiau nei laisvi rinkimai, laisva žiniasklaida ar liberali politinė kultūra. Esminė veikiančios demokratijos sąlyga yra laisva idėjų bei interesų konkurencija. Deja, pastaraisiais dešimtmečiais jos vis labiau pasigendama.

*DEMOCRATIC DEFICIT: THE COLLISION OF THE TRADITIONAL CONCEPT OF
“HUMAN AUTHORITY” AND MODERN REALITY*

Why are there waves of civic dissatisfaction in rich and democratic countries? The concept of democracy itself needs to be rethought in order to take this issue seriously. A functioning democracy requires more than free elections, free media or liberal political culture. An essential condition for a functioning democracy is the free competition of ideas and interests. Unfortunately, it has been increasingly missing in recent decades.

Rūta Žarskienė

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

LIAUDIŠKAS PAMALDUMAS ŽEMAITIJOJE: MUZIKINIS ASPEKTAS

Dar ir šiandieną Žemaitijoje bažnytinių švenčių metu galima išgirsti pučiamųjų muzikos instrumentų gausmą bei būgnų dundesį. Pučiamųjų instrumentų ansambliai kartu su giesmininkais žygiuoja procesijoje aplink bažnyčią per Šv. Velykas ir titulinius atlaidus, talkina parapijos chorui mišių metu. Iki šiol dūdorius galima išvysti ir Didžiųjų Žemaičių Kalvarijos atlaidų metu einančius „Kalnus“ kartu su savo parapijos ar tik konkrečiai procesijai susibūrusiais maldininkais. Šiaurės vakarų Žemaitijos miestelių, bažnytkaimių kapinėse vasarą vykstančiuose atlaiduose bei Vėlinių išvakarėse – Visų šventųjų dieną – taip pat vis dar galima išvysti prie kapo kartu su artimaisiais besimeldžiančius ir giesmių melodijas grojančius dūdorius.

Pranešime, pasitelkus pranešimo autorės ir kitų tyrėjų ekspedicijose surinktą medžiagą, bus pristatyta ši muzikinė liaudiško pamaldumo tradicija. Maldos su pučiamaisiais instrumentais kilmės paieškos nuves į Baroko laikus, kai visose bažnytinėse šventėse buvo būtinas iškilmingumą stiprinantis muzikinis dėmuo. Šios epochos raštijos šaltiniai, kurių sukurti įvaizdžiai turėjo didelę įtaką tikėjimo maldos svarba už mirusius bei gyvuosius formavimuisi, leis pasigilinti į šio reiškimo prasmę ir reikšmę.

FOLK PIETY IN SAMOGITIA: MUSICAL ASPECT

Until the present day, one can hear brass band music as well as drumming noise during Catholic Church festivals in Samogitia region (Lith. *Žemaitija*). During Easter and other Church feasts,

musicians playing brass instruments together with church singers have been going in procession around the Church and accompanying the choir at Easter Resurrection Mass. Worshipers from different parishes visiting the Stations of the Cross at the Samogitian Calvary are accompanied by the musicians playing the brass instruments. Apparently, in Samogitia, where brass instruments still play at traditional Catholic or even Lutheran funerals and death anniversaries, yet another practice of folk piety involving brass instruments is thriving: i.e. prayers at the graveside in summer time, during Catholic Church feasts and All Souls' Day (more frequently still, All Saints' Day). The main task of musicians in this case is to pray for the deceased with singing and playing with brass.

In this paper, using material collected by the author during fieldwork research in 2004–2018, a musical tradition of folk piety will be presented. In search for roots of custom of prayer at the graveside, would lead to the Baroque times, when solemn music was necessary in Church festivals and special prayers for the dead were very popular.